

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА**

**Факультет східних мов
Кафедра японської мови і перекладу**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вчена рада факультету східних мов
Протокол від 18.03.2025 р. № 3
Голова Вченої ради _____

**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З ФАХУ**

спеціальність 035 Філологія
спеціалізація 035.06 Східні мови і літератури (переклад включно)
освітня програма 035.06.02 Мова і література (японська)
освітній рівень ПЕРШИЙ (бакалаврський)

Київ - 2025

Розробники:

Букрієнко Андрій Олександрович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри японської мови і перекладу.

Комісаров Костянтин Юрійович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри японської мови і перекладу.

Боришполець Юлія Василівна, старший викладач кафедри японської мови і перекладу.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету східних мов
Протокол № 3 від « 18» березня 2025 р.

Секретар Л.С. Аністратенко

Затверджено на засіданні кафедри
японської мови і перекладу
протокол № 3 від 12.03.2025 р.

Завідувач кафедри
К.Ю. КОМІСАРОВ

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма формулює вимоги до змісту та форм кваліфікаційних випробувань, які мають на меті визначення рівня теоретичної та практичної підготовки випускника першого (бакалаврського) рівня до подальшої професійної діяльності.

Кваліфікаційний екзамен спрямований на виявлення практичної та теоретичної підготовки бакалавра філологічної освіти до виконання освітніх задач.

Кваліфікаційний екзамен спрямований на виявлення спеціальних (фахових) компетенцій бакалавра філології, що визначають його готовність до вирішення професійних завдань, встановлених освітнім стандартом, які сприяють його конкурентоспроможності на ринку праці.

Програма містить перелік основних розділів дисциплін, що виносяться на екзамен, і список рекомендованої літератури; доводиться до відома студентів не менш, ніж за три місяці до початку екзамену. Перед екзаменом рекомендується проведення консультацій.

Екзамен проводиться в комбінованій формі (тест та усне опитування) протягом одного дня.

2. ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ІСПИТІ

Професійна підготовка фахівця – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання студента. Відтак глобалізація та демократизація сучасної вищої освіти вимагає широкого впровадження та використання новітніх освітніх технологій, які здійснюються в межах Болонського процесу.

На кваліфікаційний іспит винесено основні питання з: Практичного курсу східної мови, Теоретичних питань східної мови та Сходознавчих студій.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Кваліфікаційний іспит повинен виявити знання як основних, так і допоміжних дисциплін, показати глибину розуміння суті мовних явищ; знання обов'язкової та додаткової спеціальної літератури, належне володіння практичними навичками іншомовної мовленнєвої діяльності.

Структура екзаменаційного білета:

I. Тест з граматики японської мови.

II. Розмовна тема.

III. Розгорнута відповідь на питання з блоку «Теоретичні питання східної мови».

IV. Розгорнута відповідь на питання з блоку «Сходознавчі студії».

Комплексний кваліфікаційний іспит передбачає перевірку та оцінку сформованості у студентів мовної, комунікативної, мовленнєвої, країнознавчої

компетенцій, наявності у студентів ґрунтовних знань мови, а також вмінь реалізовувати ці знання в майбутній професійній діяльності.

На іспиті студенти повинні продемонструвати вільне володіння набутими знаннями та уміннями.

Студенти повинні також володіти лексичною та граматичною нормами іноземної мови, вміти правильно реалізовувати цю норму в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях.

3. Методика проведення комплексного кваліфікаційного іспиту

Іспит проводиться в комбінованій формі: тест на знання граматики японської мови та усна відповідь з Практичного курсу східної мови (розмовна тема), Теоретичних питань східної мови та Сходознавчих студій.

Тестову частину екзамену студенти виконують в існуючій системі електронного навчання Moodle. Доступ до цього ресурсу можливий лише через корпоративний акаунт університету, із власного цифрового кабінету студента. Загальна кількість запитань в індивідуально згенерованому варіанті становить 20.

Відповіді на питання тесту студент готує на власному обладнаному робочому місці з авторизованим доступом до електронної версії тесту, розміщеному у відповідному ЕНК. Час виконання завдання – одна академічна година. Під час виконання тесту студент працює самостійно, не користується сторонніми джерелами інформації, не контактує з іншими студентами, що працюють над тестовими завданнями.

Кожен студент отримує особистий варіант тесту, який відкритий протягом обмеженого часу та дозволяє тільки одну спробу виконання тесту. Результати тесту розшифровує екзаменаційна комісія після завершення роботи останнього студента. Рейтинг зводиться до цілого числа за математичними правилами заокруглення.

Тести перевіряються автоматично системою тестування відповідно до введених даних. Одна правильна відповідь це 1 бал. Екзаменаційна відомість заповнюється даними, згенерованими системою, та завіряється усіма членами екзаменаційної комісії.

Після виконання тестів, студент переходить до виконання усної частини екзамену. Виконує завдання з Практичного курсу східної мови (готує розмовну тему) і завдання зі Сходознавчих студій та Теоретичних питань східної мови (дає розгорнуту відповідь на питання відповідного екзаменаційного білета). Максимальна кількість балів за розмовну тему 40, за відповіді на питання зі Сходознавчих студій та Теоретичних питань східної мови по 20 балів.

Критерії оцінювання зі Сходознавчих студій та Теоретичних питань східної мови

Оцінка	Значення оцінки
17-20 балів	Студент в повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст питань.
12-16 балів	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних відповідей, в основному розкриває зміст поставлених питань.
8-11 балів	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних відповідей.
4-7 балів	Недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Частково володіє навчальним матеріалом.
0-3 балів	Не в змозі викласти зміст питання під час усних відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

Критерії оцінювання розмовної теми

Оцінка	Значення оцінки
36-40 балів	Студент має глибокі і системні знання з практичного курсу. Може без підготовки висловлюватися і вести бесіду в межах вивчених тем, використовує граматичні структури і лексичні одиниці у відповідності з комунікативним завданням, не

	допускає фонематичних помилок. Вільно в заданому обсязі будує монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію.
30-35 балів	Студент вміє логічно висловлюватися у межах вивчених тем, передавати основний зміст прочитаного, почутого або побаченого, підтримувати бесіду, вживаючи розгорнуті репліки, у відповідності з комунікативним завданням використовує лексичні одиниці і граматичні структури, не допускає фонематичних помилок.
21-29 балів	Студент вміє в основному логічно розпочинати та підтримувати бесіду, при цьому використовуючи обмежений словниковий запас та елементарні граматичні структури. На запит співрозмовника дає елементарну оціночну інформацію, відображаючи власну точку зору
11-20 балів	Студент знає найбільш поширені вивчені слова, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає фонематичні помилки
0-10 балів	Студент не в змозі викласти зміст розмовної теми. Використовує елементарну лексику, допускає значні граматичні помилки.

Результати складання іспиту визначаються оцінками за 100-бальною шкалою і оголошуються в день проведення іспиту після оформлення протоколу засідання комісії.

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно-високий рівень знань (виконання), з можливими незначними недоліками (помилками);
B	89-82 балів	Дуже добре-достатньо високий рівень знань (виконання), без суттєвих (грубих) помилок;
C	81-75 балів	Добре-у цілому гарний рівень знань (змістовна робота), з незначною кількістю помилок;
D	74-69 балів	Задовільно-посередній рівень знань (виконання), зі значними недоліками (помилками);

E	68-60 балів	Достатньо-мінімальний можливий допустимий рівень знань (виконання);
F	59-1 балів	Незадовільно.

4. Орієнтовні питання для підготовки до іспиту

ПРАКТИЧНИЙ КУРС СХІДНОЇ МОВИ

1. Розмовна тема: Географія Японії.
2. Розмовна тема: Політичний устрій Японії.
3. Розмовна тема: Економіка Японії.
4. Розмовна тема: Релігії в Японії.
5. Розмовна тема: Сторінки з історії Японії. Визначні історичні та архітектурні пам'ятки.
6. Розмовна тема: Японська кухня.
7. Розмовна тема: Роль новітніх технологій у процесі розвитку Японії.
8. Розмовна тема: Суспільні проблеми сучасної Японії.
9. Розмовна тема: Японці та природа в контексті сучасних екологічних викликів.
10. Розмовна тема: Сучасна культура Японії.
11. Розмовна тема: Історія України після здобуття незалежності.
12. Розмовна тема: Культурна спадщина українського народу.
13. Розмовна тема: Географія України.
14. Розмовна тема: Суспільні проблеми сучасної України.
15. Розмовна тема: Українці та природа в контексті сучасних екологічних викликів.
16. Розмовна тема: Політичний устрій України.

Література:

1. 4技能でひろがる 中級日本語 カルテット I. ジャパンタイムズ. –東京, 2019. – 280頁.
2. 4技能でひろがる 中級日本語 カルテット II. ジャパンタイムズ. –東京, 2020. – 348頁.
3. 初・中級学習者向け日本語教材 日本文化を読む. アルク. –東京, 2013. – 104頁.
4. 中上級学習者向け日本語教材 日本文化を読む. アルク. –東京, 2012. – 111頁.
5. 日本語で考えたい科学の問い〈上〉(文化と社会篇): 探究・活動型日本語教科書. 凡人社. –東京, 2022. – 392頁.
6. 日本語で考えたい科学の問い〈下〉(心と身体篇): 探究・活動型日本語教科書. 凡人社. –東京, 2022. – 460頁.
7. まったく新しいアカデミック・ライティングの教科書. 光文社. –東京, 2024. – 176頁.
8. できる日本語 中級 本冊[音声DL付]. アルク. –東京, 2013. – 317頁.
9. テーマ別 中級から学ぶ日本語 〈三訂版〉. 研究社. –東京, 2014. – 156頁.
10. 改訂版 どんな時どう使う日本語表現文型200 (初・中級). アルク. –東京, 2013. – 231頁.

11. どんなときどう使う日本語表現文型500: 日本語能力試験N1~N3の重要表現を網羅。アルク。-東京, 2010。- 258頁
12. 日本で学ぶ留学生のための中級日本語教科書 出会い【本冊 テーマ学習・タスク活動編】。ひつじ書房。- 東京, 2020。

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СХІДНОЇ МОВИ

1. Визначення поняття “іменник”. Класифікація та особливості вживання іменників у японській мові.
2. Визначення поняття прикметник. Класифікація та особливості вживання прикметників у японській мові.
3. Визначення поняття “прислівник”. Класифікація та особливості вживання прислівників у японській мові.
4. Визначення поняття “дієслово”. Класифікація та особливості вживання дієслів у японській мові.
5. Класифікація та особливості вживання службових (релятивних) частин мови.
6. Особливості синтаксису сучасної японської мови.
7. Темо-ремна прогресія у сучасній японській мові.
8. Категорія ввічливості у сучасній японській мові та засоби її вираження.
9. Засоби вираження припущення в японській мові.
10. Засоби вираження порівняння в японській мові.
11. Засоби вираження дозволу та обов’язку в японській мові.
12. Засоби вираження умови в японській мові.
13. Причинно-наслідкове значення та засоби його вираження.
14. Конструкції, що виражають час.
15. Субстантивация в японській мові.
16. Середина форма дієслова (～て): утворення та використання.

Література:

1. Букрієнко А.О., Комісаров К.Ю. *Стилістика японської мови.* – К., 2015. – 320 с.
2. Букрієнко А.О., Комісаров К.Ю. *Теорія і практика перекладу: Японська мова.* – К., 2014. – Т. 1. – 316 с.
3. Букрієнко А.О., Комісаров К.Ю. *Теорія і практика перекладу: Японська мова.* – К., 2014. – Т. 2. – 284 с.
4. Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. *Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс: в 2 т. Т.1./ Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю..* - Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012.-320 с.
5. Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. *Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс: в 2 т. Т. 2. / Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю..* - Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. - 424 с.
6. Комісаров К.Ю. *Теоретична граматики японської мови. — Том 1. Теоретичні засади граматики японської мови. Морфологія.* – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010.

7. Комісаров К.Ю. *Теоретична граматики японської мови. — Том 2. Синтаксис.* — К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010.
8. Комісаров К.Ю. *Умовні конструкції в сучасній японській мові.* К., 2007. — 94 с.
9. Семеніст І. В., Боришполець Ю. В., Гілевич А. В. *Хірагана. Навчальний посібник для студентів першого курсу.* — Київ: Видавництво Київського університету імені Бориса Грінченка, 2018. — 36 с.

СХОДОЗНАВЧІ СТУДІЇ

1. Історичні паралелі між Україною та Японією. Відображення Японії в свідомості українців.
2. Історичні паралелі між Україною та Японією.
3. Географічне положення Японії. Острівний склад країни, наявні вулкани.
4. Характерні особливості основних островів (Хоншю, Кюшю, Шікоку, Хоккайдо). Окінава (Рюкю).
5. Адміністративний поділ Японії. Традиційні особливості найвідоміших префектур.
6. Літочислення (ненго). Міфи про створення Японії.
7. Релігійна картина Японії: історія та сучасний стан. Вплив релігії на повсякденне життя японців.
8. Хей-ан — зеніт панування придворної аристократії. Самураї. Кодекс бушідо.
9. Клани Тайра і Мінамото. Камікадзе. Сенгоку джідай.
10. Доба Мейджі — буржуазна революція. Мілітаризм і ультрашовінізм.
11. Поразка Японії і окупація США. Нова конституція.
12. Зростання економічної та промислової могутності Японії після II Світової війни. Галузі високих технологій.
13. Сучасний стан та перспективи розвитку японської економіки.
14. Загальні відомості про систему освіти Японії. Перші школи та університети на території країни.
15. Японська космічна програма.
16. Головні продукти харчування. Спрямування японської кухні і окремі страви.
17. Японські традиційні види мистецтва: Ікебана.
18. Японські традиційні мистецтва: Каліграфія.
19. Японські традиційні мистецтва: Чайна церемонія.
20. Спорт у Японії.
21. Зовнішня політика Японії. Американсько-японський альянс
22. Українсько-японські відносини — історія та сучасність
23. Центри вивчення японської мови в Україні

Література:

1. Бондар О.І., Бондаренко І.П. *Лінгвокраїнознавство Японії. Навчальний підручник.* – Київ: Вид. дім Дм. Бураго, 2012. – 696 с.
2. *Мовні та літературні зв'язки України з країнами Сходу (Коллективна монографія) / За ред. Бондаренка І.П.* – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 472 с.
3. *Японська література: Хрестоматія. Том I (VII-XIII ст.) / Упорядники: Бондаренко І.П., Осадча Ю.В.* – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010.
4. *Японська література: Хрестоматія. Том II (XIV-XIX ст.) / Упорядник: Бондаренко І.П.* – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011.
5. *Японська література: Хрестоматія. Том III (XIX-XX ст.) / Упорядники: Бондаренко І.П., Осадча Ю.В.* – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012.

Зразок екзаменаційного білету

**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет східних мов**

Погоджено
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Жильцов О.Б.

« » _____ 2025 р.

**для студентів спеціальності 035 Філологія
освітньої програми: Мова та література (японська)
Комплексний кваліфікаційний іспит**

Екзаменаційний білет № 1

1. Висловіть свою думку щодо запропонованої розмовної теми №1 «Політичний устрій Японії».
2. Теоретичні питання східної мови: “Визначення поняття “іменник”. Класифікація та особливості вживання іменників у японській мові”.
3. Сходознавчі студії: “Історичні паралелі між Україною та Японією. Відображення Японії в свідомості українців”.
4. Виконайте тестові завдання з Практичної граматики японської мови.

Затверджено на засіданні кафедри
східних мов і перекладу
протокол № від « » 2025 р.
Зав. кафедри _____ К.Ю. Комісаров